

Glasilo delovne organizacije
Iskra — Industrija baterij
Zmaj, n. sol. o.

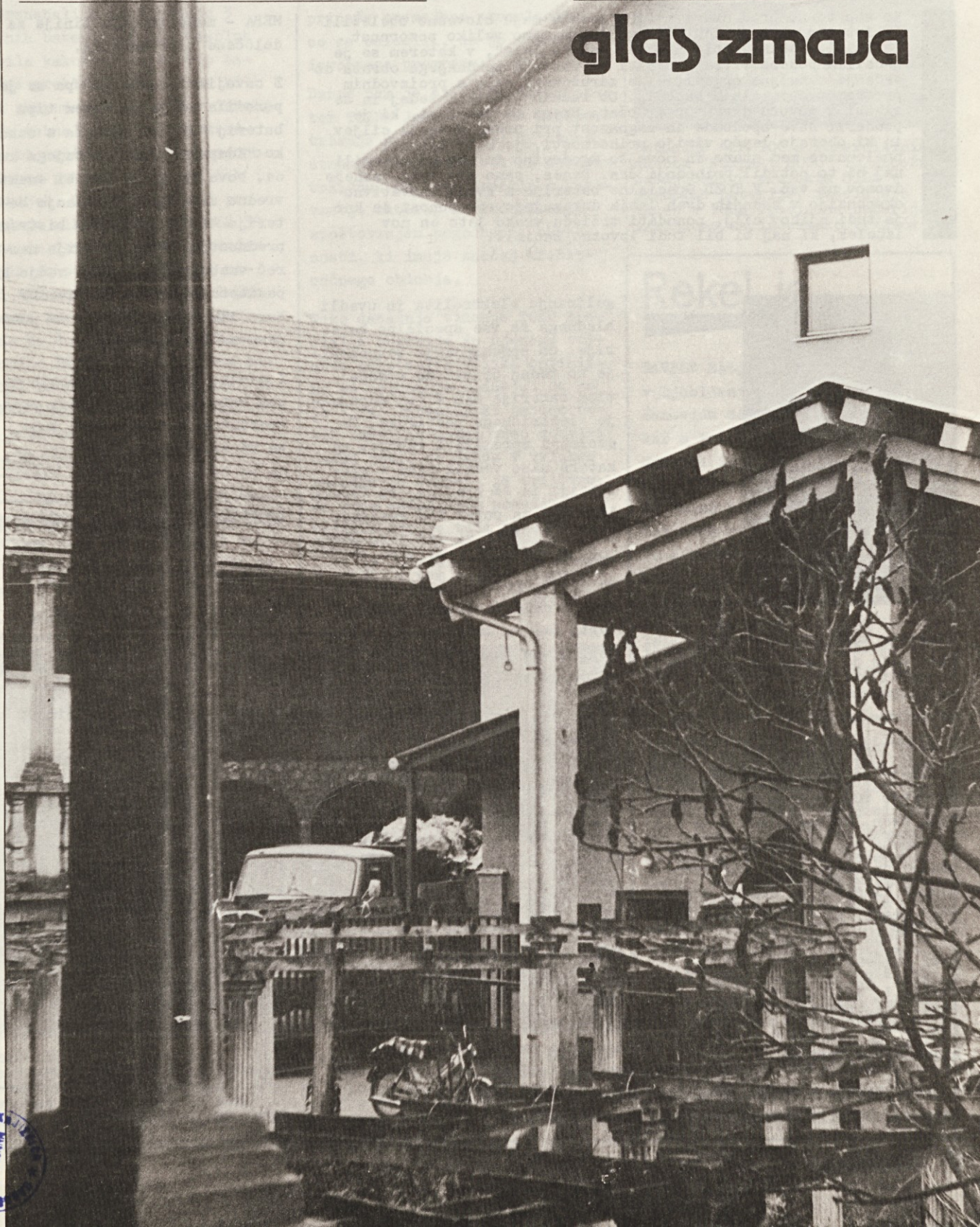
MAJ 1988, Leto XXIII

Številka 5

|| 234326

1923 1988

glas zmaja

Že dve leti v TOZD Specialne baterije inovativna ekspanzija novih izdelkov

Ko smo točno pred dvema leti v mesecu maju slovesno obeležili 30 letnico obstoja šentvidskega Zmaja, smo veliko pozornost namenili vsebini gesla "30 let našega dela", v katerem se je zrcalila podoba vztrajne rasti in razvoja nekdanjega obrata do sedanje temeljne organizacije združenega dela s proizvodnim programom specialnih baterij. Ob raznih prilikah tedaj in še zlasti v govoru direktorja Jožeta Hrena na proslavi, ki je poudaril nove spodbude in zagnanost pri uresničevanju ciljev in ki obetajo lepšo vizijo prihodnosti, je bilo zaznati prelomnico med staro in novejšo zgodovino in kot smo omenili, naj bi to potrdil prihodnji čas. Danes, samo dve leti kasneje dvomov ni več. V TOZD Specialne baterije s svojo inovativno ekspanzijo v zadnjih dveh letih dokazujejo sposobnost in kar je tudi njihov cilj, ponuditi tržišču vsako leto en nov izdelek, ki naj bi bil tudi izvozno zanimiv.

Jože
H R E N

direktor TOZD Specialne baterije:
"Naš cilj je jasen. Vsako leto ponuditi tržišču nov, tudi izvozno naravnan proizvod."

V letu 1986 so se pričele rojevati ideje po novih izdelkih, pravi direktor TOZD Specialne baterije Jože Hren. Nedvomno med prve takšne vrste sodi baterija za električne pastirje sicer kot nadomestek klasične za domači trg v prvi vrsti. Ko smo se tedaj lotili razvoja te baterije, so bili naši pogledi uprti v evropski prostor. Osnovni cilj je bil izdelati kakovostno baterijo, s katero bi vsaj delno pokrili zahodnonemško tržišče.

V letu 1986 so v TOZD Specialne baterije opustili sistem toplega

geliranja elektrolita in uvedli hladnega za vse specialne baterije. Ob spreminjanju tehnologije so tedaj prišli do novega tipa baterije GAS 4 (za napajanje električnega pastirja). Po enoletni spremljavi vzorcev za katere niso vedeli niti v produkciji in še kje, saj so vedeli le trije za potek teh raziskav, so se odločili za izdelavo prvih vzorcev za tuje tržišče, ki so se dobro obnesli. Lani je bilo tako izdelanih skoraj 3000 baterij GAS 4, letos pa jih bodo poslali na tuje tržišče že 35.000 kosov.

Drugi tip baterije iz projekta SIBA 4 PF 100, ki sodi v družino baterij za takoimenovano svetlobno signalizacijo ima kupca tudi na nemškem tržišču. V začetku je bilo izdelanih in prodanih le 2000 kosov, v letošnjem letu pa jih bodo izvozili že 22 do 25.000. Poudariti velja, da je bil projekt SIBA zaključen v roku, da pa so prav tako tudi izvozni posli opravljeni v točno zahtevanih količinah, kakovosti in danih rokih. Tudi za prihodnje leto predvidevajo naročila večjih količin teh baterij, ki pa jih bodo uspeli izdelati le z uspešnim zaključkom projekta

MEBA - mehanizacija linije za določene tipe baterij.

Z osvojitvijo 4PF 100 pa se je porodila ideja po novem tipu baterij 4PF 120 oziroma z oznako "Kompakt 1000" za tujega kupca. Nova baterija naj bi enakovredno zamenjala dosedanjo baterijo 4R 25, vendar z bistveno prednostjo. Nova baterija namreč vsebuje kar 7 krat večjo kapaciteto od klasične izvedbe. Naročila zanjo so tudi že potrjena za letošnje leto.

Z uvedbo vseh teh omenjenih tipov baterij se predvideva preskrbituriranje v programu tudi 4R 25 baterij. Pričakovati je, da bo tovrstna baterija klasič-

naslovna stran

Mesec maj v znamenju TOZD Specialne baterije. Maj v znamenju Šentvida. Tako nekako se lahko poraja misel ob izidu majskega glasila, v katerem dobršen del prostora namenjamo sodelavcem v Šentvidu pri Stični, njihovi proizvodnji specialnih baterij in še zlasti pomembnim projektom ter izvozni naravnosti izdelkov, ki to temeljno organizacijo uvršča med štiri največje izvoznike v Grosupeljski občini v letošnjem prvem tromesečju.

In tudi sicer je mesec maj za šentvidski Zmaj "rojstni" mesec. Že 32 let je poteklo od tistega 25. maja leta 1956, ko je delavski svet sprejel sklep o ustanovitvi svojega obrata v tem kraju. Pred dvema leti smo svečano obeležili 30 letnico obstoja in danes dve leti kasneje se takratne napovedi uresničujejo in tvorijo podlago za razmišljanje o smelejših načrtih.

Naslovnica je tokrat iz Šentvida. Nudi pogled proti glavnemu vhodu v tovarno izpod arkad upravnega poslopja.

ne izvedbe počasi usihala z naraščanjem prodaje baterij "Kompakt 1000". Žal, pa za jugoslovansko tržišče danes še ni izgledov, da bi se ta baterija vključila v profesionalno prodajo.

Lani so v TOZD Specialne baterije prenehali s proizvodnjo 3 voltnih baterij 2R 10. Nasploh je bila kakovost za ta tip baterije problematična in ne bi bilo gospodarno vlagati v izboljšanje tehnologije znatna sredstva ob ugotovitvi, kako majhno je danes povpraševanje po teh baterijah. Ukinili so tudi proizvodnjo alkalnih baterij LR 14 delno iz istega razloga, vendar bi jih po potrebi in če bi uspeli izboljšati kakovost, lahko ponovno proizvajali. Podobna usoda bo doletela tudi alkalno baterijo LR 6. Ko bodo letos porabili skoraj vse polizdelke, jo v letu 1989 ne bo več v proizvodnem programu.

IN PERSPEKTIVE ?

Izključno za domače tržišče in to za potrebe železnice danes v Šentvidu izdelujejo le 13,5 voltne baterije. Načrti obstojajo in sicer za primer danih pogojev, da bi to baterijo vnesli v evropski

prostor. Sicer pa je proizvodni program Šentvida izvozno naravnčan z visokim odstotkom produkcije in sicer

baterije 4R 25	85 %
baterije 4PF 100	100 %
baterije 6AS 4	70 %

Do nedavnega so izvažali tudi 9 voltno baterijo 6PF 22. Ker pa prinaša precejšnjo akumulacijo, so se odločili, da jo vzamejo iz izvoznega programa.

Danes nam je cilj, pravi direktor TOZDa Jože Hren, da dosežemo trženje v izvozu vsaj s takšno stopnjo pokritja, kot na domačem tržišču. To bomo dosegli s kakovostjo baterij in z doslednim spoštovanjem pogodbenih obveznosti, ki imajo značaj kratkoročnega obdobja.

Tako današnje videnje TOZD Specialne baterije in njenega vodstva zagotavlja veliko optimizma za prihodnje obdobje. Če se je torej inovacijski proces novih izdelkov začel pred dobrimi dvema leti, je danes v velikem razmahu in verjeti je trditvam, da bodo vsako leto ponudili tržišču nov in tudi izvozno naravnčan izdelek. Dva imajo spet v ognju. O tem pa kdaj kasneje.

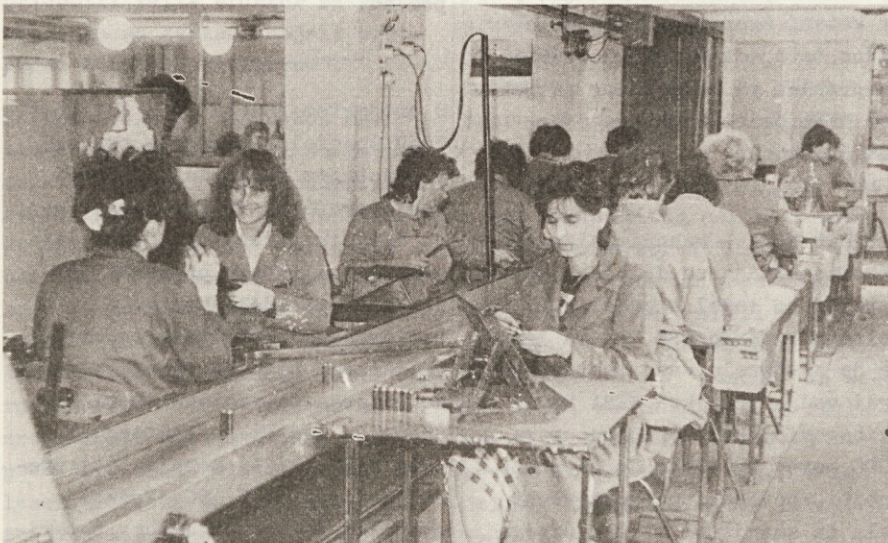
M.Mayer

Baterije 4PF 100 s komercialnim imenom "Kompakt 2000" iz uspešno zaključenega projekta SIBA - signalne baterije, izdelujejo danes v TOZD Specialne baterije izključno za inozemsko tržišče.

Rekel je...

BAVDEŽ Matjaž: Ni lepo slišati v Ljubljani očitke, da mi v Šentvidu delamo neke baterije kar s tekstolitnim orodjem in drugimi improvizacijami in slično. Ob tem je treba povedati, da imamo mi v TOZD Specialne baterije nek svoj sistem, ki je že dokazal, da so potem rezultati ugodni. Pri nas neko tehnologijo razvijamo, jo osvojimo in jo poskusimo speljati do tiste faze, ko je odločitev za izdelavo "pravega" orodja in drugih pripomočkov upravičena in upravičen pristop za uvedbo avtomatizacije. Takšen primer je bil z baterijo 4PF 100, isto je zdaj z baterijo 4PF 120. To pomeni na kratko, osvojiti tehnologijo in šele potem izvesti avtomatizacijo in ne obratno. Menim, da so nekateri privrženci obratnega sistema in to po načelu: najprej stroj in šele potem tehnologija. Upošteva je znano prakso iz konkretnih primerov je naš "šentviški sistem" osvajanja nove tehnologije in proizvodov pravilen in je zato vsaka kritika tudi odraz nestrokovnih pogledov, da ne mislimo česa drugega.

V oddelku za proizvodnjo 9 voltnih baterij 6PF 22 bo stekla mehanizacija proizvodne linije za določene tipe baterij. Z izvedbo oziroma po zaključku projekta MEBA naj bi ob tekočem traku poleg sedanjih 9 voltnih izmenično v zadostnih količinah izdelovali še dva tipa baterij iz projekta SIBA in HOBA.

BAVDEŽ Matjaž
vodja projekta HOBA
ALIBEGOVIČ Fadil
vodja projekta MEBA
TRATAR Roman
vodja projekta "Svetilka Z 51"

HOBA, MEBA, Svetilka Z 51 tri je vodje treh projektov

V letošnjem marcu je pričel teči projekt HOBA - horizont baterija 4PF 120, ki s sedanjo 4R 25 nima nič skupnega razen, da je na pogled enaka. Bavdež Matjaž, ki je bil vodja uspešno zaključene projekta SIBA, si je že drugič naložil odgovorno nalogo in zagotavlja, da bodo rezultati takšni, kot so predvideni. Izdelali so že nekaj vzorcev, katere je inozemski kupec prevzel za testiranje. Uspešno premagujejo nekaj težav, ki nastanejo ob zagotavljanju kakovosti pri temperaturi minus 25 stopinj Celzija, kakršna je možna v zimskem času, ko se te baterije uporabljajo namesto 4R 25. Baterija iz projekta HOBA bo pri tej nizki temperaturi delovala enako dobro kot pri temperaturi plus 10 ali 20 stopinj Celzija. Izdelana bo s podobno tehnologijo kot baterija iz projekta SIBA in v začet-

ku junija jih nameravajo izdelati že 5.000 kosov.

Sicer pa so za normalno izvajanje projekta HOBA še velike težave na proizvodni liniji, na kateri trenutno sicer izmenično tečejo kar trije artikli. Ta problem pa bo rešen s projektom MEBA oziroma ob njegovem zaključku.

Projekt MEBA - mehanizacija proizvodne linije za določeno vrsto baterij bo segel v oddelek 9 voltnih baterij 6PF 22. Ta linija je zastarela, saj zahteva kot trdi vodja projekta MEBA Fadil Alibegovič, kar 43 norma ur za 1000 kosov in treba jo je posodobiti, povečati produktivnost dela in zmanjšati vložek živega dela. Izoblikovani sta dve možnosti, za eno pa se bo treba opredeliti že v juniju in sicer za prvo, da se pri istem šte-

vilu delavk poveča število proizvodov, in za drugo, da se tudi i pri povečanem številu proizvodov zmanjša število delavk. V enem in drugem primeru bi prišli do prostih zmogljivosti in bi lahko na teh mestih izmenično in z menjavo orodij lahko izdelovali poleg klasičnih 6PF 22 tudi bateriji iz projekta HOBA in SIBA, pri čemer pa je v sedanjih razmerah in pogojih velika težava pri izpolnjevanju načrtovanega proizvodnega programa vseh treh artiklov.

Na osnovi izračuna matrike vrednosti baterije 6PF 22 pa ugotavlja Alibegovič, da bi bila za izvedbo projekta MEBA najboljša varianta nakup ali izdelava stroja za proizvodnjo celic PF 22. Sicer pa je kljub rahli zamudi upravičeno pričakovati in tako je tudi predvideno, da bomo o zaključku projekta MEBA pisali ob letu, prihodnjo pomlad.

S projektom "Svetilka Z 51" so v TOZD Specialne baterije pričeli v letošnjem marcu in kot pravi vodja projekta Tratar Roman, naj bi bil zaključen konec tega leta. Osnovni cilj tega projekta je, da bi se povečala poraba (in s tem prodaja) 6 voltnih baterij na domačem trgu še zlasti v času, ko interes za namizno svetilko upada in naj bi jo nadomestila nova Z 51, ki bi morala biti precej cenejša od Z 50. Podnožje svetilke je v bistvu sama baterija z električno napetostjo šestih voltov, na njej pa je montiran nekakšen vložek s stikalom in

(dalje na strani 9)

Zgodovina naše tovarne se je začela leta 1923

M. Mayer

5

Ljubljana se je konec dvajsetih let širila na vse konce in kraje, predvsem pa proti severu na Ljubljansko polje in proti Bežigradu. V tem času je bilo sezidanih veliko novih poslopij, gradili pa so tudi hotel Miklič nasproti kolodvora /danes dom JLA/ v posrednem sosedstvu tovarne baterij, ki se je jeseni leta 1928 pričela zaradi večjih naročil dušiti v svoji utesnjenosti. Vodstvo družbe, ki je imelo še vedno svoj sedež na Miklošičevi 10, se je tedaj že dogovarjalo za nakup poslopij pri železniškem nadvozu. Ta nova lokacija je bila za takratno Ljubljano še obrobje mesta in tja naj bi se ZMAJ preselil potem, ko bi bila opravljena adaptacijska dela. Še pred tem pa so pridobili velik prostor za vezalnico, ko so začasno najeli pritlično hišo "Na Friškovcu".

Na tem kraju je bil nekoč del srednjeveške ceste, ki se je pri cerkvi svetega Janeza odcepila od Sv. Petra ceste in skozi kmečko naselje Šentjanž vodila med njivami v Šmartno ob Savi. Sredi njiv pa je stal kamnit križ, pri katerem so obešali ali obgljavljali zločince, zato je dobil ime rdeči križ. V 17. stoletju so sredi ceste stale vislice. Še pred dobrimi 100 leti je stal tu lesen križ, ki ga je kasneje zamenjala kapelica ob Prisojni ulici, kjer so se, dokler niso bile zgrajene žale, zaradi prevelike oddaljenosti pokopališča končavali pogrebi. Staro ime za ta kraj

"Na Friškovcu" je nastalo najbrž iz nemškega Freistätte - morišče. To ime ima danes kratka ulica med Maistrovo in Njogoševo ulico.

Pritlična hiša, ki je še do nedavnega stala kot napol podrta in zapuščena baraka in zaradi zaraščenosti okolice komaj vidna nasproti nekdanjega "Transjuga" na Masarykovi cesti /od leta 1987 je v njej lepo urejena trgovina Lesnine Mavrica/ je predstavljala v pozni jeseni leta 1928 olajšano razbremenitev proizvodnje in še zlasti tistega dela, ki so mu rekli vezanje mošnjčkov. Za to delovno operacijo, ki je od delavk zahtevala spretno prste in sproščene gibe ter daljšo učno dobo, je bilo potrebno znatno več prostora, kot za nekatere druge. Vsaka delavka "vezalka" je imela pred seboj dva lesena zabojčka, naslonjena na pokončno oporo. V prvem so bili zloženi "črni" mošnjčki. V obliki valja odtisnjena depolarizacijska masa z ogljenografitno palčko v sredini je bila sprva "Puppe", kot jih je učil nemški baterijski instruktor Robert Knoll v letu 1923 in ki so jih kasneje delavke poslovenile v "punčke" in sicer črne, ko so bile šele odtisnjene in bele, ko so bile že povite in povezane, kakršne so delavke zlagale v drugi zabojček. Pojma belih in črnih punč sta se ohranila celo do leta 1968, nakar je z uvajanjem tehnologije paperlined le začela prevladovati beseda "mošnjček"

za sestavino v notranjosti cin-kove čaše.

Takratna tehnologija je predpisovala pred strditvijo zunanje-ga elektrolita predhodno namakanje mošnjčkov v notranjem elektrolitu, pri čemer bi se seveda depolarizacijska masa razsula, razpadla, če ne bi bila v odtisnjeni obliki utrjena, to je, povita in povezana. Delavka vezalka je iz zabojčka vzela vsak mošnjček posebej, ga položila v sredino staničevine, gaze, narezane določene velikosti in mošnjček z obema rokama zavila nekako tako, kot so zavijali bonbone v svetleči papir za okras na božičnem drevescu. Ko je gazo na robovih upognila proti sredini, je z eno roko segla po vrvici, bombažni preji ter spiralno napravila nekaj ovojev po obodu mošnjčka in ga potem še navz-križno ovila po dolžini. Povezovanje je zaključila z vozlom pri ogljenografitni palčki ter vrvi-co odrezala z brivsko klino montirano na robu mize pred seboj. Zaradi številnih gibov za en sam povezan mošnjček, zaradi ostrega nadziranja kakovosti povezo-vanja, pri čemer je bilo treba paziti na pravilno zategnjenost vrvice in enakomeren razmik med ovoji, je bilo za delo v vezalnici potrebno večje število delavk, več delovnih mest, več zabojčkov, skratka, več prostora. S prese-litvijo te delovne operacije Na Friškovec pa so se izboljšali tudi delovni pogoji za delavke vezalke, ki so se tako izognile slabemu in prašnemu zraku v neposredni bližini mešalnice za depolarizacijsko maso. Z novim delovnim prostorom je bila zaključena samostojna tehnološka faza. Uveljavil se je nov oddelek: vezalnica.

Masarykove ceste tedaj še ni bilo in na prostoru, kjer je še pred leti bilo podjetje "Obrtnik", so stale avstrijske barake. Nekje po trasi sedanje ceste je potekal velik jarek, zato je tik ob

železnici vodila le ozka pot od železniške postaje proti podvozu. Po tej poti so z vozičkom na štiri kolesa dnevno vozili črne možnjčke z Miklošičeve ceste v vezalnico in nazaj že povezane od prejšnjega dne. Ta prevoz sta zmogla opraviti dva delavca. Ko pa je zapadel sneg in tisto zimo je pričelo močno snežiti dva dni po novem letu in nanese ga je kar pol metra, pa sta priskočili na pomoč dve močni delavki iz vezalnice.

Nasplah je bila zima v letu 1929 takšna, da je ostala v spominu precej desetletij. Bil je mraz, kakršnega niso pomnili najstarejši ljudje. Vino je zmrzovalo v sodih, v hlevih je poginilo precej živine, zemlja je zmrznila en meter in več globoko in led na Ljubljani je bil debel čez 30 centimetrov. V Grobljah je počilo od vrha do tal več 40 letnih kostanjev. V Ljubljani je primanjkovalo kuriiva in sredi februarja so zaprli šole in tudi železniška direkcija je za tri dni ustavila 36 vlakov. Revščina in beda sta bili ta čas v Ljubljani še bolj opazni zaradi hudega prezebanja. Kako krut zna biti mraz, so tedaj v ZMAJU najbolj občutile delavke v vezalnici, kjer so pogosto med "šihom" grele premrzle prste ob majhnem

in edinem "gašperju", ki nikakor ni mogel ogreti prostora. Hladen zrak je vel kar od treh zunanjih, slabo sezidanih sten. Hud in dolgotrajen mraz pa je popustil šele po 22. februarju.

-- -- --

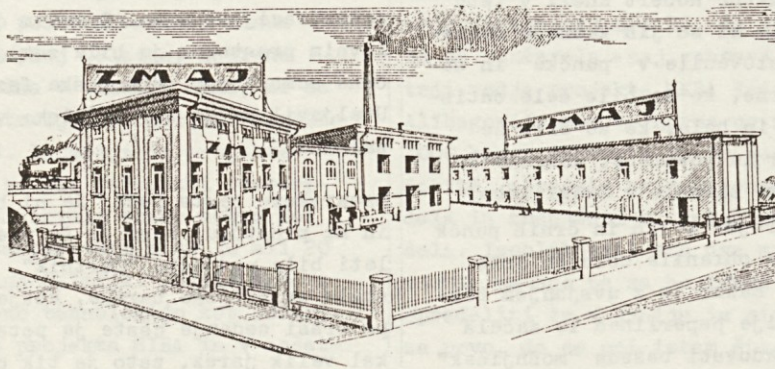
Le streljaj hoda od vezalnice "Na Friškovcu" proti železniškemu nadvozu, ki je bil zgrajen do leta 1910, je na desni strani ceste tik ob nasipu stalo za tisti čas in takratni okoliš kar močno poslopje, katerega so pričevali k Puntigamovemu posestvu. Iz "Adresarja za Kranjsko" leta 1912 je razvidno, da obstoja v tem posloplju Graško akcijsko pivovarniško društvo Puntigam, zagnati pa je tudi majhno slaščičarno /Zuckerwerk/ na ime Grajzar Ivana, Sv. Martina 28. Iz tega je sklepati, da je hišna številka vseskozi do današnjih dni ostala nespremenjena, dočim se je cesta, ki je tekla skozi podvoz nekajkrat preimenovala. Znano je, da je bila nekaj tudi Šentjakaobska cesta, dočim jo že Hribarjev "Splošni naslovnik" iz leta 1906 imenuje svetega Martina cesto. Ljudje so ji na kratko rekli Martinova cesta in je tedaj spadala v župnijo Sv. Petra. V novejšem Adresarju me-

sta Ljubljane in okolice iz leta 1928 /stran 34 in 561/ pa je že preimenovana v Kette-Murnovo cesto. Na tem mestu zasledimo, da je na številki 28 kot "hišni posestnik" Pivovarna Puntigam delniška družba, obenem pa zve- mo, da je na tej številki tudi skladišče piva, ki ga je imel stalno na zalogi neki Hartman Peter in ki ga je bilo možno naročiti tudi po telefonu na številko 20-53.

Ker se je v to poslopje preselila proizvodnja baterij tovarne ZMAJ leta 1929, se je z Miklošičeve ceste preselila pravzaprav na Kette-Murnovo cesto 28 in ki se je šele po letu 1930 preimenovala v kasnejšo in sedanjno Šmartinsko cesto, kakor jo že omenja Splošni strokovni adresar mesta Ljubljane in okolice iz leta 1931. Po tej cesti je svoj čas potekal glavni promet od štajerske strani v Ljubljano. Vodmatski kmetje, od katerih je mnogo let kasneje tudi ZMAJ najemal stalnega prevoznika, so tedaj imeli dober zaslužek kot tovarniki ali posojevalci konj. Ko pa je stekla tod mimo železnica, se je Vodmat znašel blizu glavnega kolodvora in v veliki meri postal predmestje železničarjev.

Onkraj podvoza na Šmartinski cesti se je pričlenjala Zelena jama, ki je segala dobrega pol kilometra proti vzhodu. Nastala je s kopanjem gramoza, ki so ga rabili za nasipe ob gradnji železnice. Kasneje so jo začeli zasipavati, največ pa jo je po letu 1906 zasula Kemična tovarna. Narava je poskrbela, da je jama

Spomladi leta 1929 je vodstvo delniške družbe ZMAJ kupilo poslopja od Pivovarne Puntigam na Kette-Murnovi cesti 28, današnji Šmartinski cesti pred železniškim nadvozom. Po zaključeni adaptaciji so proizvodnjo baterij z Miklošičeve ceste preselili v jeseni istega leta in med drugim tržišču predstavili izrisano panoramo "nove" tovarne baterij z velikim dimnikom v sredini v ozadju, ki je sicer pripadal Kolinski tovarni.

LJUBLJANA
KETTE-MURNOVA CESTA 28
TELEFON 27-14

Prva specialna tovarna v Jugoslaviji za žepne baterije, anodne baterije, galvan-ske člene in svetiljke vseh vrst

postala zelena in je dolgo rabila za igrišče otrokom in vežbališče vojakom.

Edina prometna pot ob robu Zele-
ne jame je bila Šmartinska cesta
in ob njej na mestu današnje Kol-
inske tovarne je stalo kužno
znamenje. Postavili so ga konec
16. stoletja po hudi kužni epi-
demiji leta 1586, ko so tu daleč
od mesta pokopavali mrlične iz
šempetrskega lazareta. Kolinska
tovarna ima ime po češkem mestu
Kolinu ob Labi; tamkajšnja tovar-
na cikorijske je hotela razširiti
svojo kupčijo na jug in je zato
zgradila v Ljubljani tovarno, ki
je leta 1925 prišla v roke doma-
čih kapitalistov in začela izde-
lovati tudi razne sladne in žit-
ne kave.

Zanimivo pri tem pa je, da je
dokaj velik in mogočen dimnik
Kolinske tovarne takoj po pre-
selitvi ZMAJA uporabljen kot
kulisa panoramsko risani pred-
stavitvi tovarniških poslopij
kot "nove" baterijske tovarne.
Ob tem gre sklepati, da je ta-
kratno vodstvo družbe, sicer
vajeno skromnosti pri predstavl-
janju baterijske dejavnosti v
pogojih skoraj obrtniškega de-
lovanja nenadoma z razpoložlji-
vo megalomansko razsežnostjo
s ponosom predstavilo tržišču
novo tovarno še zlasti na Lju-
bljanskem velesejmu leta 1930
s posebno celostransko reklamo,
na kateri je tudi izrisano pos-
lopje v veličastnih dimenzijah,
z neskladno velikostjo dveh re-
klamnih panojev na strehi in z
obveznim dimnikom v sredini,
sposojenim od sosedne tovarne.

-- -- --

V začetku leta 1929 je prišlo
do delne spremembe v vodstvu
delniške družbe ZMAJ, ki sta jo
od ustanovitve leta 1925 dalje
vodila poslovodja Franc Gogala
in Ignacij Voje. Generalni rav-
natelj Zadrúžne gospodarske ban-
ke doktor Ivan Slokar je sklical

Del Zmajeve proizvodne
kolekcije baterij 1929

Konec leta 1929, ko je bilo v naši državi že 30.000 radijskih na-
ročnikov in tri oddajne postaje /Ljubljana, Zagreb, Beograd/ in je
ljubljanska že dobro leto oddajala nekajurni program na dan, se je
zaradi naraščajočega števila radijskih sprejemnikov med drugimi
povečevala tudi proizvodnja kurilnih in anodnih baterij.

izredni občni zbor z dnevnim re-
dom "dopolnilna volitev poslovod-
ij", kajti dosedanji ravnatelj
Franc Gogala je izjavil, da na-
merava kot poslovodja izstopiti
iz družbe. Isto izjavo je pono-
vil na zboru, ki je bil 28. ja-
nuarja leta 1929 ob 15. uri v
posvetovalnici Zadrúžne gospo-
darske banke v Ljubljani ter
obenem predlagal, da se na nje-
govo mesto izvoli Kristijana
Dietza, podravnatelja Zadrúžne
gospodarske banke. Predlog je
bil soglasno sprejet, kot je za-
pisal notar Galle in novi poslo-
vodja Dietz, ki je dobro poznal
delovne in poslovne razmere del-
niške družbe, si je v dogovoru
s kolegom Vojetom naložil dolž-
nost, da čimprej reši prostorsko
stisko tedanjega ZMAJA. Tako je
družba že na pomlad leta 1929 za
en milijon in dvesto tisoč dinar-
jev odkupila Puntigamovo posestvo
na Kette-Murnovi cesti 28.

-- -- --

Tedaj 22 letni Škofic, ki je bil
že tri leta z dekretom družbe
nameščen za stalnega praktikanta
v proizvodnji baterij, je od vod-

stva dobil nalogo, da pred začet-
kom adaptacije pripravi načrt
razporeditve proizvodnje glede
na posamezne faze dela ob danih
možnostih in čim manjših stroš-
kih. Istočasno pa je prejel od
vodstva dolgo pričakovan dekret,
s katerim so ga imenovali za po-
močnika nemškemu strokovnjaku
Paulu Schönfeldtu. Škofic se je
skrbno lotil dela in vsak drugi
dan je moral skice in zamisli
predstaviti Schönfeldtu, ki si
jih je na svoj vzvišeno bahavi
način malomarno ogledal z obvez-
no pripombo na popravke, dokler
jih neki dan ni zadržal. To je
pomenilo, da je bil z nalogo
zadovoljen. Škofic se je oddah-
nil, selitve pa ni dočakal. Le
teden pred tem je bil vpoklican
v jugoslovansko vojsko v rod
vazduhoplovstva v Zemunu.

Zidarji in pleskarji so do roka
zaključili delo in vodstvo druž-
be si je z zadovoljstvom ogleda-
lo prenovo notranjih prostorov,
kamor naj bi se preselila bate-
rijska dejavnost z Miklošičeve
ceste. Le dva delavca iz Mestne
plinarne sta še napeljevala cevi
za dovod plina, s katerim naj bi

ogrevali zalivno maso v večjih kovinskih valjih v oddelku, ki so ga kasneje poimenovali "smolkuhinja".

Selitev tovarne na Kette-Murnovo cesto 28 se je pričela z vezalnico, ki so jo večinoma kar ročno prenesli od Friškovca v poseben oddelek v pritličju, ki je še dišal po svežem apnu, je pripovedoval Ivan Mlakar iz Lavrice številka 97, kjer si je leta 1932 z zaslužkom v ZMAJU in skromno dediščino postavil prikupno hišo ob cesti, ki vodi na Dolenjsko. Mlakar je bil tedaj v času selitve že tri leta skladiščni delavec, saj se je v tovarni zaposlil leta 1926. Bilo je težko v tem času dobiti službo. Imel pa je znanca po priimku Šprajcner, ki je ravnokar odhajal k vojakom in je Mlakarju svetoval, naj poskusi zasesti njegovo delovno mesto. In tako se je zgodilo. Še več, zapisal se je tovarni baterij za polnih 33 delovnih let ter postal Zmajev upokojenec leta 1959.

Za selitev z Miklošičeve ceste so takrat najeli tovorni avto, ki ga je upravljal neki starejši možak po priimku Švab. Tovornjak, že precej razmajan in na pol vegast, častitljive starosti in ki je rad "zakuhal", je ropotaje prevažal material po Slomškovi ulici navzdol mimo Tabora proti železniškemu nadvozu. Le nekaj voženj je bilo opravljenih pri belem dnevu, sicer pa je preseljevanje potekalo le ponoči. Tedaj ni bilo prometa niti ljudi na cesti, ko so prevažali "črnino". V teh primerih so bile po cestišču še naslednjega dne zjutraj vidne sledi grafita, saj in manganovega dioksida. Ivan Mlakar je kasneje trdil, da ljudje vsaj videli niso, kako so okrog avta frčale saje, ki bi podnevi lahko umazale mimoidoče. Dolge delovne mize iz proizvodnje in zlasti iz stiskalnice so nekajkrat naložili na avto kar poprek in tako zasedli celo širino ceste. Tedaj je šo-

Ferdo Smrekar je bil skladiščnik gotovih izdelkov od leta 1929 do pričetka okupacije leta 1941, ko je odšel v partizane.

fer po cestišču, tlakovanem z granitnimi kockami, ki so se na nekaterih mestih že močno posedle, vozil tako počasi, da so šli delavci lahko ob njem peš in pazili na ravnotežje, saj so se zibajoče mize močno nagibale sem in tja. Neko noč pa so nenadoma odpovedale luči na tovornjaku že na začetku Slomškove ceste. Kot v večini obrobnih ulic mesta je bila plinska razsvetljava tudi tod, kjer je potekala selitev, zelo redka in medla. Zato sta Mlakar in Milač na vsaki strani stala na zunanji stopnici kabine in se z eno roko držala za vrata, z drugo pa z baterijami svetila pred avto, da je šofer videl kod vozi in tako srečno pripeljal do cilja. Na ta račun je bilo iznešenih veliko šal.

Selitev je vodil Franjo Kristan pod strogim nadzorom Schönfeldta, ki se je nekajkrat tudi v nočnih urah nepričakovano pojavil v tovarni. Prvi na preži za takšna iznenadenja je bil mizarški mojster Brenk, ki si je poleg vhoda v poslopje našel prostor za popravila miz, stolov ali zabojčkov in ko je bilo treba dati opozorilo, je pričel s kladivom ravnati velike skrivenčene žeblice, da se je slišalo daleč naokrog. Za tak primer je uporabljal kos železniške tračnice na praznem pločevinastem sodu, ki

je ob spodnjem robu imel skrito odprtino za pivsko steklenico. Ko pa je neki večer ugotovil, da je prazna in da je nihče ni napolnil, je udaril lažni alarm in s tem opozoril na neizpolnjen dogovor.

Proizvodnja je bila motena le nekaj dni in v dobrem tednu je bila v grobem končana. Izpraznjeni delavniški prostori na Miklošičevi cesti so izgledali obupno siromašni v primerjavi s prostornimi in lepimi na novi lokaciji, na katero so se delavke stežka privajale. Bila je od rok, daleč od železniške postaje in zlasti od Figovca, kjer je bila avtobusna postaja. Tu so čakali potniki na avtobus, moški večinoma v gostilni, ženske in otroci pa na prostem tudi v dežju in nergali, da bi lahko postavili majhno lopo četudi na Figovčevem dvorišču. Nekaj delavk, ki so premogle kolo, so kolesarile na delo v vsakem vremenu tudi po zimi celo iz Kozarij.

Leto 1929 se je iztekalo, svetovna gospodarska kriza je bila še pred pragom in bo udarila šele čez dve leti, kot še nikoli. Tudi z brezposelnostjo. V Ljubljani je bilo na Javni borzi dela v začetku decembra prijavljenih nekaj čez 600 moških in čez 300 žensk brez dela. Kdor ga je imel, je bil srečen in tega se je zavedalo vseh 140 delavk v ZMAJU in 10 administrativnih uslužbencev. Osnovno načelo je bilo, opravljati delo vestno in poslušno in da se ne zameriš predpostavljanim.

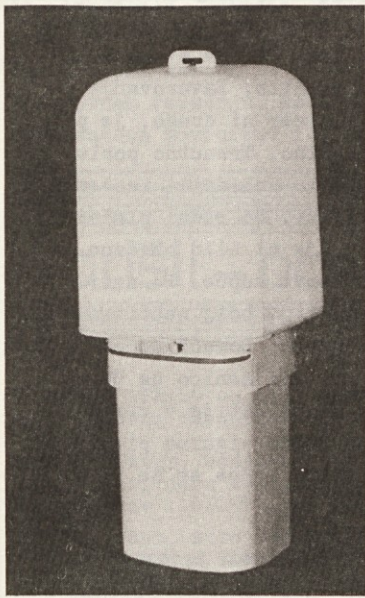
Teden dni pred božičem je umrla gospa Terezija Bauer, rojena pl. Scheuchenstuehl. Bila je zadnja hči Primčeve Julije in Franjo Kristan se je nameraval udeležiti pogreba, ko je nenadoma resno zbolel. Odpeljali so ga v bolnico na nevrološki oddelek, ko je snežilo v puhastih kosmih ravno na dan, ko se je pričela koledarska zima v decembru leta 1929.

/se nadaljuje/

(dalje s strani 4)

štirioglatim senčilom. Konstrukcijska dokumentacija za izdelavo prototipa je že gotova in pravkar se vnašajo le pripombe s projektne sveta, nakar naj bi bila ta faza zaključena v mesecu juniju. V tem času bo prišlo tudi do naročila orodij in iz ponudb je znano, da je za izdelavo orodij potrebno kake štiri mesece. Velja pa ob tem še omeniti, da na pobudo vodje projekta Tratar Romana in v soglasju s projektnim svetom v TOZD Iskra žarnice razvijajo tip žarnice, ki bi pri željeni svetilnosti uporabljala manjšo energijo oziroma manj toka iz baterije, kot pa sedanja žarnica v namiznih svetilkah. Nekaj poskusov je že pokazalo zadovoljive rezultate, vendar se razvoj nadaljuje.

Nov izdelek iz projekta "Svetilka Z 51" bo verjetno že konec tega leta zapolnil prodajne police na tržišču. S tem bi nadomestil počasi upadajoče zanimanje za namizne svetilke Z 50.

Velik premik na boljše

Prvo tromesečje letošnjega leta smo zaključili z zadovoljivim poslovnim rezultatom, bi lahko na kratko ocenili poročilo planske službe in razprave na delavskih svetih obeh temeljnih organizacij in skupnih služb. Poslovali smo pozitivno in rezultati so vzpodbudni. Tudi tržni delež Zmaja se je v tem obdobju v primerjavi z lanskim močno povečal in sicer iz 34 na 40 odstotkov, v marcu pa celo na 42 odstotkov in s tem so bili popravljeni količinski in vrednostni pokazatelji. V komerciali ugotavljajo, da se povečuje prodaja okroglega programa na račun ploščatega.

V DELU od 19. maja letos smo v članku "Zelo različni OD v občini Grosuplje", ki obravnava gospodarski položaj v prvih treh mesecih, med drugim prebrali "v tozdu Specialne baterije pa so poslovni rezultati (glede na nedavne težave) še posebno dobri, saj se je celotni prihodek te grosupeljske organizacije povečal kar za 258 odstotkov."

Po deležu izvoza v celotnem prihodku je med štirimi najboljšimi izvozniki tudi TOZD Specialne baterije.

Po fakturirani realizaciji smo bistveno nad lanskim rezultatom (indeks 388), da pa se je obenem povečala neplačana realizacija, kar predstavlja za nas dodatno breme. Pri tem je iskati vzrok v izredno slabi finančni disciplini v Jugoslaviji.

Izvoz je bil tokrat sicer manjši od načrtovanega, vendar je vrednostno večji kot lani. Omeniti velja, da izvažamo več specialnega programa in manj standardnega.

V prvem tromesečju je bila proizvodnja sorazmerno dobro preskrbljena s surovinami in reprodukcijskim materialom, dočim so bile težave s prevzemom zaradi sporne kakovosti nekaterih vrst

polizdelkov. Kljub zamrznitvi pa so cene polizdelkom in surovinam rasle in se v tem obdobju povečale za 15 do 20 odstotkov.

Proizvodnja je sledila potrebam domače prodaje in zmanjšanim potrebam izvoza. Fizični obseg proizvodnje, prikazan v normah urah in po stalni planski ceni, je v TOZD Baterije manjši za 24 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Vzroki so predvsem, kot je že omenjeno, v zmanjšanem izvozu okroglega programa, pa tudi v zmanjšanih potrebah domače prodaje ploščatih baterij 3R 12. V TOZD Specialne baterije je dosežena proizvodnja v normah urah za 4 % večja, a po stalnih planskih cenah za 2,3 % slabša vsled strukture drugačne proizvodnje kot lansko leto v enakem obdobju.

Ob teh podatkih se velja spomniti na številne kadrovske viške lanske pomlad v TOZD Baterije, kar smo reševali z začasno zaposlitvijo v drugih delovnih organizacijah. Takšno delno zatišje se je v ljubljanski proizvodnji pojavilo tudi letos in ker so imeli v TOZD Specialne baterije na nekaterih mestih v proizvodnji ozka grla, je bila izvedena kadrovska prerazporeditev znotraj delovne organizacije celo dobrodošla in uspešna za šentviško proizvodnjo. Mimogrede omenjamo, da se bo zadnjih 16 delavk vrnilo v ljubljanski TOZD konec maja.

Skoraj bo polovica koledarskega in poslovnega leta pri kraju in treba bo dati novo oceno. Ko smo pred meseci prikazovali še nekaj deset starih milijard izgube in konec prvega četrtletja ugotovili pozitivne rezultate, so vsekakor opazni premiki na boljše, ki pa v današnjih gospodarskih razmerah in številnih administrativnih ukrepih ne nudijo pravega zadovoljstva. -Ur

65

Ugotavljanje celotnega prihodka

Odločili smo se, da bi v našem glasilu poskušali obrazložiti nekatere ekonomske pojme oziroma ekonomske kategorije, ki jih uporabljamo v vsakdanji praksi. Zato si najprej ogledimo pojem ugotavljanja celotnega prihodka.

Celotni prihodek temeljne organizacije se ugotavlja iz realiziranih prihodkov, ki jih temeljna organizacija ustvari:

- 1) s prodajo proizvodov, blaga in storitev na domačem in zunanjem trgu oziroma v okviru organizacije združenega dela,
- 2) z udeležbo pri skupnem prihodku oziroma skupnem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev,
- 3) s svobodno menjavo dela,
- 4) kot kompenzacija, regres, premijo, dotacijo, vračila davkov in drugih svoboščin ali kakšni drugi podlagi, določeni z zakonom ali samoupravnim sporazumom oz. s pogodbo v skladu z zakonom,
- 5) z dajanjem v začasno uporabo ali v zakup gotovih proizvodov, ki jih uporabnik, kateremu so dana ta sredstva, uporablja kot delovna sredstva,
- 6) z dajanjem v začasno uporabo in zakup osnovnih sredstev, drobnega inventarja in embalaže.

Z realiziranim prihodkom so mišljena nakazila in gotovinska plačila pri službi družbenega knjigovodstva in pri pošti na žiro račun temeljne organizacije do zadnjega dne obračunskega obdobja. V celotni prihodek so všteta plačana realizacija tako iz domačega kot iz tujega trga. Gotovinskim prilivom do konca obračunske dobe prištejemo še vsa gotovinska plačila, ki so prispela na naš žiro račun po 10 dneh po preteku obračunske dobe.

Med plačano realizacijo vštava-

mo tudi vse instrumente zavarovanja plačil, kot so čeki, avilirane menice, garancije in dokumentarni akreditivi. Za obračun celotnega prihodka se razporedijo samo instrumenti zavarovanja plačil, katerih datum izdaje je iz obračunskega obdobja. Datum prenosa instrumenta pa je lahko do 15. dne po obračunskem obdobju.

Celotni prihodek tvorijo samo zneski plačil in vrednosti instrumentov zavarovanja plačil. Za obračun so zelo važni tako datumi izdaje instrumentov, datumi indosiranja instrumentov in datumi priliva gotovinskih sredstev. Pri takem načinu obračuna govorimo o plačani realizaciji, ki se za vsa neplačana ali nezavarovana plačila razlikuje od fakturirane realizacije. Obračun po plačani realizaciji je nastal leta 1975 z zakonom o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev (Ur.l. SFRJ 60/75). Prehod iz takratnega obračuna fakturirane realizacije na plačano realizacijo je bil nujen, ker je bila prevelika medsebojna zadolženost jugoslovanskega gospodarstva. Z uvedbo obračuna plačane realizacije, zavarovanja plačil in drugimi ekonomskimi ukrepi se je stanje bistveno izboljšalo. Stanje pa se je potem postopoma vedno bolj poslabševalo. Povečuje se medsebojna zadolženost gospodarstva. Pojavljajo se tendence, da bi ponovno prešli na obračun fakturirane realizacije. Mislim, da v tem ni rešitev. S tem ukrepom se situacija ne

bo izboljšala, temveč še poslabšala. Zakon o celotnem prihodku je zelo tog pri določanju petnajstega dne po obračunu. Zakon bi moral biti bolj elastičen. Mislim, da bi se lahko računovodje sami odločali katera plačila tudi z eventualnim kasnejšim datumom plačila bodo dali v obračun. Bistveno je, da je dolžniško upniško razmerje nastalo v obračunskem obdobju, da je plačano oziroma zavarovano in da se upošteva samo enkrat. Posebno se to odraža pri inozemskih plačilih. Plačilne pogoje za domači trg smo enostavno presadili še na inozemski trg. Imamo pa vrsto tujih kupcev, ki plačujejo točno v dogovorjenih rokih, npr. plača v mesecu dni. Zakon prepoveduje vnos tega plačila v realizacijo. Tuji kupci zelo redko poslušajo z menico. Ostane nam samo še, da mi zavarujemo plačilo. Zavarovanje plačila sicer ni drago, je pa brezsenseno. Trenutno poslujemo z zelo solidnimi inozemskimi kupci. So redni plačniki. Zavarovanje bi bilo obvezno samo za nove kupce. Po naši zakonodaji je bolj zaščiten domači kupec. Domači kupec lahko izstavi menico na 90 dni in se jo všteje v realizacijo, dočim sigurno plačilo inozemskega kupca se ne obračuna.

Celotni prihodek je torej plačana realizacija nekega obdobja. Vsi prodani izdelki, ki so bili plačani oziroma zavarovani z instrumenti zavarovanja plačil se všteta v celotni prihodek. Celotni prihodek obsega še vrsto drugih prihodkov, ki jih v tem sestavku nismo posebej obravnavali. Smo proizvodna organizacija in imamo največ prihodkov s prodajo izdelkov in storitev. Navedli smo tudi nekaj kritičnih pripomb, o katerih bi se dalo še razpravljati. Razprava pa se lahko razširi še na druge pomanjkljivosti, ki jih vsebuje zakon o celotnem prihodku.

B. Brezigar

Pravni kotichek

1. Nadomestilo OD zaradi zglasitve na sodišču

Vprašanje:

Ali in kdaj ima delavec pravico do nadomestila OD zaradi vabila sodnih organov?

Odgovor:

V primerih ko delavec nastopa kot stranka oz. kot predlagatelj, obdolženec, oškodovanec, zasebni-tožilec nima pravice do nadomestila OD zaradi odsotnosti z dela zaradi zglasitve na sodišču. Delavec ima pravico do povrnitve nadomestila OD za odsotnost z dela samo zaradi vabila za prič, izvedenca, tolmača. Nadomestilo OD v takem primeru izplača OZD, pri kateri je delavec v delovnem razmerju, nato pa OZD zahteva povrnitev izplača-

nega nadomestila OD od sodišča, ki je vodil postopek.

2. Konec disciplinskega postopka

Vprašanje:

Disciplinska komisija je ugotovila, da delavec ni odgovoren za kršitev delovne obveznosti. Ali disciplinski postopek v tem primeru ustavi, ali naj delavca oprosti?

Odgovor:

OZD sama ureja disciplinski postopek v samoupravnem splošnem aktu. Ta se največkrat opravi po načelih postopka o prekrških ali pa po načelu zakona o kazenskem postopku. Če se postopek opravi po načelih prvega zakona se postopek ustavi, če pa se opravi po načelih drugega zakona se delavca oprosti.

V našem samoupravnem splošnem aktu so uveljavljena načela postopka zakona o prekrških. Torej se disciplinski postopek ustavi.

Karl Erjavec

rojstni dan

praznujejo
v juniju

Brigita ZUPANČIČ
Darko RISTEVSKI
Ivanka ZAJEC
Boris GRABNAR
Alojz SIRNIK
Marija PROSEN
Ljuben KARAŠOV
Ivan NOVAK
Safet ČERENIČ
Slavica ERJAVEC
Marija ŠKRABEC
Vida GORIŠEK
Jasminka SEJDINOVIČ
Dosta ILIČ
Marija TURK
Jožefa OZIMEK
Mira ZAKARIČ
Mojca JURETIČ-KAIČ
Bogdana SKOČEC
Peter ČULK
Alojz FRKAL
Franc SREBOTNIK
Janez KOKALJ
Sena KUBURAŠ
Karl ERJAVEC
Pavla JERANT
Milivoje JOVANOVIČ
Jožica MARKOVIČ
Vlado PODLOGAR
Zinka KOSTREŠEVIČ
Rozina PETEK
Ale KUDIČ
Milica PETROVIČ
Halida KUDELIC

prišli - odšli

V mesecu APRILU so bili sprejeti v delovno razmerje:

SLADIČ Viktor, vodja službe varstva pri delu v skupnih službah dne 1.4.1988,

DOLŠAK Franc, strojevodja v TOZD Baterije dne 1.4.1988,

KOVAČIČ Andrej, tehnolog III. na projektu LIBA v TOZD Baterije dne 4.4.1988,

KASTELIC Branko, transportni delavec v TOZD Specialne baterije dne 1.4.1988,

FORTUNA Marinka, izdelovalka baterij v TOZD Specialne baterije dne 1.4.1988,

PETAN Milena, izdelovalka baterij v TOZD Specialne baterije dne 4.4.1988,

HOČEVAR Dušan, referent plačilnega prometa v skupnih službah dne 11.4.1988,

KAŠE Nika, tajnica glavnega direktorja v skupnih službah dne 18.4.1988,

KOVAČ Minka, tehnolog I. v skupnih službah dne 18.4.1988,
CENCELJ Branka, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 18.4.1988.

Delovno razmerje so prekinili:

STRAŽIŠAR Vesna, tehnolog I. v skupnih službah dne 3.4.1988,

PRAŠNIKAR Pavel, strojevodja v TOZD Baterije dne 11.4.1988 (umrl),

ERJAVEC Albin, transportni delavec v TOZD Baterije dne 7.4.1988 (upokojitev),

ROUS Nina, knjigovodja v skupnih službah za določen čas dne 14.4.1988

ZORC Marija, izdelovalka baterij v TOZD Specialne baterije dne 27.4.1988.

V petek 20. maja je bil zadnji delovni dan za Agato STRAH in seveda temu primerno slovo od sodelavcev. Po zaključku rednega letnega dopusta se bo upokojila 17. junija.

Več o upokojitvi Strahove Dragice pa v junijskem glasilu.

Čestitamo !

V četrtek 19. maja je bil v TOZD Specialne baterije za nekatere delavce, strojnike in skladiščnike obdobjni preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Pred pismenim preizkusom so kandidati najprej poslušali predavanje iz splošnega in posebnega dela področja varstva pri delu, ki sta ga pripravila Erjavec Karl in Sladič Viktor. Rezultati so bili kar presenetljivo dobri.

Na sliki: Pismeno testiranje v jedilnici tozda spremlja SLADIČ Viktor (desno), vodja službe varstva pri delu, ki se je zaposlil v naši delovni organizaciji 1. aprila letos.

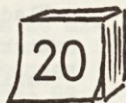
Vsak prvi ponedeljek

Da bi utrdili povezanost socialne službe s sodelavci TOZD Specialne baterije, smo namenili vsak prvi ponedeljek v mesecu, ko naj bi pri socialni delavki Cvelbar-Makarovič Zdenki v tajništvu šentviške temeljne organizacije imeli možnost dobiti kakršno koli pomoč, informacije ali se posvetovati o raznih drugih zadevah.

V nujnih primerih pa se ukrepa tudi izven določenega prvega ponedeljka v mesecu.

zadnji rok

Zadnji rok za oddajo člankov uredniku za junijsko glasilo

Redakcijo glasila smo zaključili 25. maja

Baterijada '88

Majsko glasilo smo oddali v tiskarno in se odpravili v Gospič, kjer se naj bi v nekaterih športnih panogah s kolegi iz zagrebške CROATIE pomerili na tekmovanju, ki ga letos organizirajo baterijski delavci N.TESLA. S sliko in besedo vam bomo predstavili letošnjo BATERIJADO '88 v naslednjem glasilu.

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna organizacija ISKRA - Industrija baterij ZMAJ . sol.o. Ljubljana, Stegne številka 23. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Mayer Marijan. Tiska tiskarna LJUBLJANA. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu št. 421-1/73.

Število zaposlenih

TOZD Baterije Ljubljana

moških	79
žensk	125

Skupaj	204
--------	-----

TOZD Specialne baterije

moških	45
žensk	87

Skupaj	132
--------	-----

Delovna skupnost

moških	51
žensk	54

Skupaj	105
--------	-----

Dne 30. aprila 1988 je bilo v delovni organizaciji ZMAJ skupaj 441 zaposlenih, od tega 175 moških in 266 žensk.

Morda ne veste

Morda ne veste, da je za poletni odih ob morju še nekaj prostora v naših počitniških prikolicah v avtokampu MAREDA in STOJA. Tudi v Počitniškem domu v Bašaniji se da dobiti prostor v začetku in proti koncu sezone. Podrobne informacije dobite pri socialni delavki.